

Vraag nr. 77
van 9 januari 2004
van de heer JOHAN MALCORPS

Terugnameplicht – Radioactieve meet- en controle-apparatuur

In het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 is in actie 69 sprake van de opmaak door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest (OVAM) van een inventaris van gebruiksvoorwerpen en afvalstoffen die een kleine hoeveelheid licht radioactief materiaal bevatten. En blijkbaar werkt OVAM ook aan een uitbreiding van de aanvaardingsplicht voor afgedankte elektrische en elektronische apparaten, onder de noemer meet- en controleapparatuur, ten laste van producenten en invoerders (cf. schriftelijke vraag nr. 197 van 13 juni 2003 ; Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 1 van 3 oktober 2003, blz. 155).

Een voorbeeld zijn rookdetectoren die een radioactieve bron bevatten en die bij onverantwoorde verwijdering mogelijk een gevaar vormen voor de volksgezondheid. Want in de praktijk worden veel van de afgedankte detectoren wellicht afgegeven in containerparken of meegegeven met het huisvuil.

In feite gaat het om radioactief afval en is dit een verantwoordelijkheid van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) en van de federale minister van Binnenlandse Zaken. Maar om praktische redenen is het beter dat er concrete afspraken gemaakt worden tussen FANC en OVAM.

Maar er zijn nog belangrijker en gevaarlijker licht radioactieve afvalstromen. Zo bijvoorbeeld de radioactieve bliksemafleiders. FANC vaardigde recentelijk voorschriften uit voor de verwijdering van bliksemafleiders die radioactieve stoffen bevatten (Belgisch Staatsblad van 13 mei 2003). Maar het eerste probleem is de opmaak van een inventaris van deze bliksemafleiders, die dikwijls illegaal geplaatst en nadien niet meer gecontroleerd werden. De gemeenten stellen zich vragen bij het feit dat het probleem naar hen wordt doorgeschoven. Bovendien is de kans groot, gezien de hoge kosten voor een officiële verwijdering (minstens 1.500 euro per opruiming), dat de apparaten blijven staan en verder aftakelen (waardoor ook radioactieve deeltjes kunnen vrijkomen) of dat ze gewoon gedumpt worden, al dan niet in het normale afvalcircuit.

1. Kan de minister medelen hoever het staat met deze plannen voor een verruiming van de aan-

vaardingsplicht tot meet- en controleapparatuur ?

Welke apparaten vallen daaronder : licht radioactieve branddetectoren, maar bijvoorbeeld ook bliksemafleiders ?

Werkt de sector (producenten – invoerders) hier actief aan mee ? Stellen zij zich garant voor de betaling van de aanzienlijke kosten voor de oordeelkundige verwijdering en verwerking van dit licht radioactief afval ?

2. Welke afspraken werden met FANC gemaakt en hoe wordt vermeden dat een deel van de kosten wordt doorgeschoven van het federale naar het gewestelijke niveau (dat in feite niet bevoegd is) ?
3. Als bliksemafleiders niet onder de terugname-regeling vallen, welke afspraken worden dan gemaakt met FANC om te vermijden dat dit soort toestellen het milieu blijven belasten of gedumpt worden ?

Antwoord

1. De aanvaardingsplicht is verruimd in Vlarea zoals dit definitief is goedgekeurd op 5 december 2003 door de Vlaamse regering (*Vlarea : Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer – red.*). Het toepassingsgebied is aangepast aan de Europese richtlijn 2002/96/EG. Alle elektrische toestellen vallen onder de richtlijn, branddetectoren inbegrepen. Bliksemafleiders daarentegen zijn geen elektrische toestellen.

De producentenverantwoordelijkheid speelt zowel voor de historische voorraad (waarvoor geen bijdrage is geïnd) als voor de toekomstige afgedankte toestellen. Afhankelijk van het antwoord van FANC (zie antwoord vraag 2), zou de kostprijs voor de verwerking van radioactieve toestellen hoog kunnen oplopen. Het principe van de producentenverantwoordelijkheid stelt dat die kosten in de verkoopprijs van het toestel moeten worden verrekend. In dat geval zou het kunnen dat dergelijke toestellen niet meer kunnen concurreren met de optische branddetectoren, en uit de markt verdwijnen. De verwijdering van de historische voorraad moet dan nog wel worden gedragen. Op 20 oktober 2003 werd in een strategisch overleg tussen OVAM en Recupel over de prioriteiten voor 2004 aan Recupel de vraag gesteld om

deze zaak te onderzoeken. Op dit ogenblik be-
raadt de sector zich nog over de aanpak.

2. Op 18 november 2003 werd overleg georgani-
seerd tussen OVAM en FANC in het kader van
de uitvoering van actie 69 in het Uitvoerings-
plan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007:
"het opstellen van een lijst van licht radioactieve
afvalstoffen en het optimaliseren van de in-
zameling". Op dit overleg werden concrete af-
spraken gemaakt voor bepaalde afvalfracties
(o.a. rookmelders) die radioactieve elementen
bevatten.

In eerste instantie ging FANC op korte termijn
uitsluitend geven omtrent de vraag of de te ver-
wijderen rookdetectoren met radioactieve ma-
terialen al dan niet beschouwd worden als ra-
dioactief afval. Tot op heden heeft OVAM ech-
ter nog geen antwoord ontvangen op deze vraag.

Indien deze afvalfractie beschouwd wordt als
radioactief afval is niet het Vlaams Gewest,
maar de federale overheid bevoegd om de inza-
meling, afvoer en verwerking van deze afval-
fractie te organiseren, zodat deze materialen
niet meer in het restafval terechtkomen.

Indien blijkt dat deze afvalmaterialen niet als
radioactief afval beschouwd worden, zijn Vlarea
en het Uitvoeringsplan van toepassing voor de
inzameling, afvoer en verwerking van deze af-
valfractie. Hierdoor zijn ze onderhevig aan een
aanvaardingsplicht. Bovendien is er een Euro-
pese richtlijn (2002/96/EG) inzake de organisa-
tie van de afvoer van elektrische en elektroni-
sche apparatuur die moet worden geïmplemen-
teerd voor augustus 2004. Via een milieubeleids-
overeenkomst (MBO) kan deze fractie opgeno-
men worden in het Recupelsysteem. Ze kunnen
dan op kosten van de sector ingezameld worden
via bestaande inzamelkanalen, waaronder de
containerparken. De inzamel- en verwerkings-
kosten worden echter door de sector doorgere-
kend aan de burger.

Verder zal op langere termijn in overleg met
FANC een lijst van licht radioactieve afvalstof-
fen opgemaakt worden, zodat een regeling qua
inzameling en verwerking kan worden getroffen
voor deze afvalstoffen.

3. Op het overleg van 18 november 2003 meldde
FANC dat het vanaf mei 2003 een informatie-
campagne rond bliksemafleiders heeft opge-
start.

Sommige van deze toestellen bevatten radioac-
tieve elementen. Foto's van deze toestellen
staan als ondersteuning op zijn website. Ook
worden de gemeenten en andere doelgroepen
geïnformeerd over het bestaan van deze toestel-
len en de correcte verwijdering bij erkende ver-
werkers.

De verwijdering van deze toestellen betekent
echter hoge kosten. Er moet dan ook waak-
zaamheid zijn om eventuele misbruiken te voor-
komen. Er werd afgesproken dat OVAM een
link zal maken op haar website naar FANC.